

Borba protiv diskriminacije

Misija radi na jačanju prakse utemeljene na ljudskim pravima i borbi protiv diskriminacije kroz saradnju sa zakonodavnim i izvršnim organima i tijelima vlasti na svim nivoima, pravosuđem, Institucijom ombudsmana za ljudska prava BiH, organizacijama civilnog društva i borcima i borkinjama za ljudska prava.

BiH je potpisnica Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska konvencija) i drugih međunarodnih dokumenata kojima se štite ljudska prava i zabranjuje diskriminacija.

U složenom ustavnom sistemu BiH, odredbe Evropske konvencije i njenih Protokola imaju prednost nad svim ostalim zakonima. Pored

toga, međunarodni standardi imaju direktnu primjenu u pravnom sistemu BiH. BiH je ratifikovala Protokol br. 12 Evropske konvencije, kojim država preuzima obavezu kroz domaće zakone da zabrani diskriminaciju kada je u pitanju uživanje bilo kog prava.

BiH je postala prva država za koju je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) presudio da

krši ovaj Protokol, u predmetu Sejdić i Finci vs. BiH. U svojoj presudi u korist strane Sejdić i Finci, ESLJP je osudio nepostojanje mogućnosti u ustavu za aplikante da se kandiduju u izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH i Predsjedništvo BiH zbog činjenice da ne pripadaju nijednom konstitutivnom narodu BiH.

Pored toga, obaveza vlasti i građana da poštuju ljudska prava i princip nediskriminacije sastavni je dio Ustava BiH, entitetskih ustava, Statuta Brčko distrikta BiH (Brčko distrikt), ustava deset kantona Federacije BiH (FBiH) i Zakona o zabrani diskriminacije.

Diskriminacija u BiH

Diskriminacija u BiH ostaje i dalje široko rasprostranjen problem, prema mišljenju 87 posto ispitanika/ca istraživanja koje je provedeno kako bi se [utvrdilo opće razumijevanje diskriminacije, broj slučajeva diskriminacije te socijalna distanca kao pokretač predrasuda i stereotipa.](#)

Upitani o tome da li su svjedočili diskriminaciji u prethodnih 12 mjeseci, 28,8 posto njih je izjavilo da jesu po osnovu političke pripadnosti ili uvjerenja, 26,9 posto po osnovu invaliditeta, 25,3 posto po osnovu spola, te 25 posto po osnovu etničke pripadnosti. Svaka treća osoba prijavila je da je bila izložena nepravdičnom i različitom postupanju u prethodnih 12 mjeseci.

Rezultati otkrivaju snažnu diskriminaciju i duboko ukorijenjene negativne stereotipe prema Romima/Romkinjama, pojedincima/pojedinkama i grupama koje su brojčano etničke manjine u svojim zajednicama, kao što su povratnici/ce, vjerske manjine i migranti/ce, te diskriminaciju utemeljenu na seksualnoj orijentaciji ili identitetu. Romi/Romkinje su žrtve sve jače socijalne isključenosti i diskriminacije, posebno vidljive u zapošljavanju, obrazovanju, stambenom zbrinjavanju i pristupu socijalnoj zaštiti i zdravstvenim uslugama.

Romska zajednica često je izložena incidentima koji su zasnovani na diskriminaciji kroz govor mržnje i zločine počinjene iz mržnje, verbalnim napadima, upotrebi pogrdnih izraza ili uvreda i negativnim stereotipima. Nadalje, romske žene i djeca žrtve su višestrukih oblika diskriminacije te, kao rezultat toga, romska djeca imaju nisku stopu upisa u srednje škole i na fakultete te visok postotak napuštanja školovanja.

Pored toga, rasprostranjenost rodno zasnovane diskriminacije naročito je zabrinjavajuća.

S pozitivnije strane, inkluzivni su stavovi o osobama s invaliditetom: 87,8 posto ispitanika/ca vjeruje kako se djeca s invaliditetom ne smiju odvajati od druge djece, te slično, 81,1 posto ispitanika/ca vjeruje da javne institucije imaju dovoljno novca da prilagode svoje objekte osobama u invalidskim kolicima.

Postoji mnogo slučajeva diskriminacije koji su ozbiljan problem u BiH. Na primjer,

etnička segregacija prisutna je u obrazovnom sistemu. Praksa „dvije škole pod jednim krovom“ fizički razdvaja djecu na osnovu etničke pripadnosti, a svaka grupa uči po zasebnom planu i programu. Snažna sklonost nerazdvajanju djece različitih nacionalnosti u školama vidljiva je i u odgovorima 77 posto ispitanika/ca koji ne podržavaju pomenutu segregaciju.

Sveukupni trendovi ukazuju na to da mlađa generacija percipira manju diskriminaciju u odnosu na starije generacije, te da što je viši stepen obrazovanja ispitanika/ca time je i njihova percepcija diskriminacije veća.

Zakon o zabrani diskriminacije (ZoZD) Parlamentarna skupština BiH usvojila je 2009. godine te izmijenila i dopunila 2016. godine. Cilj Zakona je jačanje mehanizama BiH zaduženih za borbu protiv diskriminacije, pogotovo diskriminacije pripadnika/ca ugroženih društvenih kategorija. Međutim, uprkos postojanju ovog čvrstog pravnog okvira i trudu koji su uložili brojni akteri u jačanje kapaciteta ovih mehanizama, diskriminacija je i dalje prisutna u BiH. Nakon deset godina od usvajanja ovog Zakona, Misija je pripremila **analizu rada tri ključne institucije s mandatom i nadležnostima za borbu protiv diskriminacije, s procjenom postignutog napretka i ponudom konkretnih preporuka za prevazilaženje utvrđenih izazova.**

Podrška institucijskim mehanizmima

Misija podržava institucije BiH zadužene za borbu protiv

diskriminacije, kao što je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH i pravosuđe, s dodatnim fokusom na organizacije civilnog društva, univerzitete i opštu javnost.

U saradnji s Visokim sudskim i tužilačkim vijećem BiH i pravosuđem, Misija analizira i praksu sudova u BiH u predmetima diskriminacije i objavljuje izvještaje, kao što je [Analiza odgovora pravosuđa na izazove diskriminacije u Bosni i Hercegovini](#).

Zajedno s entitetskim centrima za edukaciju sudija i tužilaca, Misija radi na jačanju kapaciteta pravosuđa i pravnika/ca u tumačenju i primjeni ZoZD-a te boljem razumijevanju međunarodnih i domaćih standarda na polju ravnopravnosti i nediskriminacije, kroz obuke, konferencije i radionice.

Misija ima za cilj povećati vidljivost antidiskriminacijskih tema na univerzitetima u BiH kroz organizaciju simulacija suđenja te pružanja podrške ljetnim školama i studentskim debatama o temama koje se tiču ljudskih prava.

Misija organizuje i obuke senzibilizacije o stereotipima i diskriminaciji, te kampanje širenja svijesti o potrebama ugroženih osoba, kao što su Romi. Takođe kreira, štampa i distribuira promotivni materijal, u koji spada i multimedijski projekat Romi na marginama te vodi kampanje na društvenim medijima.

Za više informacija skenirajte QR kod.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini

Fra Anđela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 952 100
Fax: +387 33 442 479
press.ba@osce.org
www.osce.org/bih

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

